

Ik verdrápte het om nog langer als een genadegift te ontvangen wat mijn wettig erf was zoo goed als dat van een ander — ik gaf er den brui van om den heelen dag geduldig kinderen te verzorgen en te vermaken, die, zoodra zij in de gang japongeritsel hoorden, met stralende gezichtjes en uitgestrekte armen van mij wegvlogen juichend: „mamma! mamma!” en dan den ganschen avond niet meer naar mij omzagen.

Omdat ik van het inkomentje dat mij restte niet dan uiterst zuinig zou kunnen leven, zocht ik naar bezigheid die mij iets opbracht. Een vak had ik natuurlijk niet geleerd; naar den geest van dien tijd had men mij, terwijl iedereen overtuigd was, dat ik nooit zou trouwen, opgeleid alsof ik vast op een huwelijk rekenen kon. Om kort te gaan, ik was aangewezen op een betrekking 't zij als assistente in de huishouding, 't zij als vervangster der huisvrouw. Het kon mij niet schelen waar ik kwam en bij wie — in de hoofdstad of op een afgelegen dorp, bij oude of jonge, bij voorname of meer burgerlijke menschen. Mijn onverschilligheid beduidde, geloof ik, iets als een uittartende houding tegenover de Voorzienigheid — ik mocht toch niets hebben, mijn leven was toch mislukt — nu kon de rest mij ook niets meer schelen. Slechts aan één ding hield ik bij mijn betrekking-zoeken hardnekkig vast, négeerend mijn eigen somwijlen schuchtersprekend verlangen: ik wilde niet komen in een huishouden met kinderen.

Zoo belandde ik ten slotte bij een echtpaar, dat mij kost en inwoning zou geven in ruil voor hulp aan de huisvrouw, die zich door de ziekelijkheid van haar man al te zeer gebonden vond. Men vertelde mij voordat ik er mijn intrek nam, dat Mevrouw telkens zonder meid zat en heimelijk hoopte in mij een vaste hulp te hebben gevonden, die haar misschien op den duur de kosten en onaangenaamheden van 't houden eener dienstbode besparen zou — ik aanvaardde het onverschillig.

Van den eersten dag af kende ik Mevrouw.

Zij was één van de massa-menschen die ik altijd om mij heen wist — die ik minachtte, verfoeide.... en vreesde -- die mij eenvoudig qualificeerden als „een leelijk meisje”, en nooit iets vermochten of verlangden te weten van mijn gevoelsleven, mijn geestelijke kwaliteiten — kortom mijn innerlijk. Ik leefde naast haar met een heimelijken wrok minder tegen haar persoonlijk dan tegen haar als type eener gehate soort — te zeer haar bekrompenheid minachtend om anders dan bij hooge uitzondering ruzie met haar te maken. Zij van haar kant, die in haar onberedeneerd dom standsgevoel veel-eischend en uit de hoogte placht te zijn jegens een dienstmeisje, werd meestal door mijn optreden van gelijkgerechtigde beschaafde dame op een afstand gehouden.

Zij was een bloedverwante van haar man, die haar eenige jaren geleden, nadat hij als een wrak uit Indië was teruggekeerd, gehuwd had om voor de rest van zijn leven verzekerd te zijn van goede verzorging. Hem had ik voor 't eerst gezien op den avond toen ik definitief met Mevrouw had afgesproken. „Wilt u nu ook nog even met mijn man kennis maken”, had zij gezegd en was mij voorgegaan naar de huiskamer. Een oogenblik, terwijl ik binnentrad, zag ik hem van terzijde gezeten in zijn leuningstoel als een grijsaard — doch toen hij, opgerezen, zijn gezicht naar mij toewendde, zag ik terstond dat hij nog niet oud was. Inderdaad, hij was nog geen vijftig jaar, naar hij mij niet lang na mijn komst in zijn huis zelf vertelde — toen reeds moet hem eraan gelegen zijn geweest dat ik niet een ouden man in hem zien zou, die met het leven had afgerekend.

Onze sympathie was een dadelijk en volkomen verstaan van elkanders vroegere idealen en hoop en de gebleven wrange verbittering tegen menschen en lot. Hij stortte zijn heele geschiedenis tegen mij uit: hoe hij het leven was ingegaan met de vurige begeerte om het naar alle kanten zoo goed, mooi en sterk mogelijk te maken, doch hoe